

FDUV:s utlåtande senareläggning av ikraftträdandet för lagen om funktionshindersservice

Ärende: VN/19726/2023

Inlämnat via e-tjänsten utlåtande.fi 9.8.2023.

Understöder ni att den nya handikappservicelagens ikraftträdande skjuts fram från den 1 oktober 2023 till den nya tidpunkten den 1 oktober 2024?

Nej.

Om ni så önskar kan ni ge en kort motivering till svaret:

Vi anser att funktionshindersservicelagen bör träda i kraft som planerat 1.10.2023.

Kostnadseffektivitet

Arbetet med att förnya funktionshindersservicelagstiftningen har pågått i över 20 år under olika regeringars mandatperioder och genom olika höranden och arbetsgrupper. Vårdförhållanden och de statliga myndigheterna har redan hösten 2022 inlett processen att implementera lagen och inom flera områden pågår som bäst upphandlingar baserat på den nya lagen. Uppskjutande av ikraftträdandet medför dels att allt detta arbete går förlorat, dels att tilläggsresurser än en gång behövs för en kvalitativt god lagstiftningsprocess (särskilt för att trygga funktionshinderorganisationernas medverkan i enlighet med FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning CRPD).

Just nu håller vårdförhållanden på att bygga upp sina servicestrukturer och det finns goda förutsättningar för att utveckla funktionshindersservicetjänsterna i takt med övrig serviceproduktion. En senareläggning av funktionshindersservicelagstiftningen gör att utvecklingen på området försenas ytterligare och att eventuella synergieffekter mellan verksamhetsområden går förlorade. En senare implementering riskerar även att integrationen av vissa social- och hälsovårdstjänster inte kan genomföras ändamålsenligt och på sikt troligen leder detta till tilläggskostnader. För tillfället placeras också många barn med funktionsnedsättning med stöd av barnskyddslagen eftersom tjänsterna i den nuvarande lagen brister då det gäller denna grupp. Den nya lagen innehåller många förbättringar gällande tjänsterna för familjer med barn med funktionsnedsättning, vilket troligen kommer att leda till att utmaningarna som familjen upplever kan lösas med mindre insatser i ett tidigare skede. Detta leder i sin tur till att de både ekonomiskt och mänskligt tunga omhändertagandena kan minskas.

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

Syftet med den nu godkända lagen är att öka jämlikheten för personer med funktionsnedsättning dels i relation till det omgivande samhället, dels mellan olika personer med funktionsnedsättning. För personer med intellektuell funktionsnedsättning innebär den nya lagen många förbättringar till exempel särskilt stöd för delaktigheten, träning och stöd för att fatta beslut. Det är fråga om grundläggande fri- och rättigheter, som personer med funktionsnedsättning behöver för att kunna vara delaktiga i samhället. Detta innebär också att man inte genom budgettak kan begränsa tillgången till lagstadgade, subjektiva tjänster.

Oro för utvecklingen av specialomsorgstjänster på svenska

Sedan årsskiftet har Kårkulla samkommun, som ansvarat för specialomsorgen på svenska i Finland, upplösts och anordnaransvaret har övergått till sju tvåspråkiga välfärdsområden och Helsingfors. Välfärdsområdena håller som bäst på att planera för hur de svenska tjänsterna ska tillvaratas och utvecklas inom respektive område. Det finns en stor risk för att en senareläggning av den nya funktionshindersservicelagen leder till att allt utvecklingsarbete läggs på is. Då ökar också risken för att den expertis som idag finns går förlorad på svenska. Det är ytterst viktigt att den nya funktionshindersservicelagen träder i kraft så snart som möjligt så att det finns möjlighet att utveckla moderna, användarvänliga och kostnadseffektiva servicestigar också på svenska.

Justering i efterhand

En eventuell kostnadsökning på grund av lagens ikraftträdande sker troligen inte genast utan under en längre tid, vilket ger möjligheten att först se hur lagen implementeras och justera den därefter. Genom den nya lagstiftningen tar Finland ett viktigt steg för att uppfylla kraven i funktionshinderkonventionen CRPD. När lagen har trätt i kraft är det viktigt att följa upp hur den fungerar i praktiken. Eventuella brister kan korrigeras i efterhand.

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi